

Bjarti Mohr, stjóri á fólka fundi:

- Vit mugu til at trúgva upp á okkum sjálvi!

-Tað er upp á tíðina, at vit eisini fara at hyggja upp á teir møguleikar, sum kreppan hóast alt hevur nýtt okkum at hyggja upp á og finna fram til. Tað avgerandi er at fáa trúna upp á okkum sjálvi aftur, og at vit tora at taka støðu til tær avbjóðingar, sum fara at liggja fyri framman.

M.a. hetta segði Bjarti Mohr, stjóri í Fiskavirking á fólka fundi undir Tvørfelli nærhendis Velbastað 5. juni, tá 100 ára dagurin fyri stovnanina av ungmannafelagnum Sólarmagn varð hátíðarhildin.

Góðu áhoyrarar, gott fundarfólk!

Fyrst vil eg siga takk til Sólarmagn, fyri at eg varð boðin við her í dag at halda røðu. Tað er altíð hugnaligt at møta fólki og at hoyra nøkur sjónarmið verða borin fram.

Tað er ringt at siga, nær ein nýggj tíð byrjar. Vanliga er hetta nakað søgufrøðingar finna fram til og granska í fleiri ár, kanska hundrad ár eftir at ein hending ella fleiri hendingar eru farnar fram. Frá tí kristnu læruni vita vit, at skilt verður millum fyrri og eftir Kristi føðing, t.v.s. at vit hava eina heilt klára sundurskiljing í tvey tidsarskeið. Apostulin Paulus skrivur eina staðni,

at hitt gamla er farið - tað er vorðið nýtt.

Vit eru helst á veg úr eini tíð, har ið vit hava havt eitt óavmarkað tilfeingi og møguleika fyri at læna nógvan kapital. Vit eru helst á veg inn í eina tíð við fleiri avmarkingum í nógv- ar mátar.

Í desember 1990 tosaði eg við ein bankamann í London. Hann segði við meg, at tey komandi árin fóru peningur at vera ringur at fáa fatur á. Útboðið av pengum kom at verða sera lítið, segði hann. Hann bygd hetta á tann politikk, sum stjórnir og tjóðbankar og aðrir fóru at føra, og tað stóðu vinnulívið var í í vesturheiminum. Eg undrastist og

hevði kanska ringt við at trúgva honum, men tað visti seg, at hann fekk rætt.

Vit eru á veg inn í eina tíð við avmarkaðum tilfeingi, og lítið av peningi er til taks, bæði til vanlig fólk og til fyrstokur, ið hava ymskar verkætlanir í huganum. Vit kunnu kanska siga, at vit eru á veg aftur til tey sonnu virðini. Tey sonnu virðini, sum kanska vóru meira galdandi fyrr í Føroyum, enn tey eru í dag.

Tað avmarkaða tilfeingið hava okkara egnu fiskifrøðingar víst á í fleiri ár. Tá ið Føroyar fluttu sjómarkið út á 200 fjórðingar, var hetta jú eitt tekin um, at vit vóru greiðir yvir, at ikki var nóg mikið til av fiski, og at eftir-

lit og metingar máttu gerast um hetta. Okkara egnu fiskifrøðingar hava rópt varskoð í nógv ár. Eisini aðrir fiskifrøðingar hava rópt varskoð, og vit kunnu siga, at sama mynd visir seg yvirhøvdur í dag kring heimin. Her hugsi eg um Grønland, Kanada, Alaska, Island, Noreg, New Zealand og onnur lond. Øll eru tey í somu støðu sum vit, við minkandi fiskiskapi og nógvum skipum og fiskavirkjum, sum liggja still vegna vantandi rávøru. Men vit hava ikki viljað lurtast eftir okkara egnu fiskifrøðingum, okkara egnu serfrøðingum, hóast teir eru á altjóða støði, og hóast teir eru teir einastu,

sum kunnu koma við skipaðum hagtølum og taltiffari annars. Talan er jú um metingar, sum kunnu vera skeivar, bæði tann positiva og tann negativa vegin, og tað verður ongantíð annað enn metingar - kvalifiseraðar metingar. Eru metingar skeivar tann positiva vegin, t.v.s. at tað er meiri fiskur til, enn metingarnar vísa, so stendur væl til. Eru metingarnar hin vegin skeivar tann negativa vegin, t.v.s., at tað er minni til, enn mett hevur verið og boðað hevur verið frá, so eru vit í einum trupulleika, sum vit kanska mugu brúka nógvar um at koma burturúr. Tí mugu vit vera varin. Vit hava ikki ráð at spæla við hesum livsgrundarlagi okkara. Men vit hava ikki viljað lurtast eftir okkara egnu monnum. Teir eru vorðnir skúgvadur til viks.

Nú eru vit komnir hartil, at vit mugu spyrja danskar fiskifrøðingar óbeinleiðis um okkara fiskivinnu. Vit mugu spyrja danir um, hvussu stórar kvoturnar kunnu vera komandi ár. Vit mugu spyrja danir um, hvussu nógvi vit kunnu veirða úr okkara egnu sjógv komandi ár. Hartil eru vit komnir nú. Eg ivist ikki í, at dansku fiskifrøðingarnir eisini eru dugnaligir menn, men teir kunnu á ongan hátt hava somu fortreytir sum okkara egnu fiskifrøðingar.

Eins og Sólarmagn var stovnað fyrri hundrad árum síðani, soleiðis varð eisini ICIS stovnað fyrri uml. hundrad árum síðani, av tí at tey londini, sum liggja fram við Norðsjónum og í Norðuratlantshavinum mettu, at tørvur var á einum ávisum eftirliti. ICIS varð tí sett á

stovn og eru vit við í hesum felagsskapi.

Broytingarnar og avmarkingarnar í okkara tilfeingi og avmarkingarnar í okkara møguleika fyri at læna pening koma at gera, at vit mugu skifta hugburð. Vit mugu læra at hugsa øðrvísi, og fyrst og fremst mugu vit koma til ta støðu, at vit trúgva upp á okkum sjálvi. Vit kunnu ikki áhaldandi hugsa í nøgdum, sum ikki eru til; vit kunnu ikki lata lótuvinningin og stutt skygnið ráða. Eins og bóndin hevur eitt avmarkað tilfeingi av jørð, djórur v.m., soleiðis koma vit í fiskivinnuni eisini at læra, at tilfeingið er sera avmarkað. Robert Kennedy, sum var bróður John F. Kennedy, forseta í USA, segði einaferð, at framburður er eitt vakurt orð. Framburður er eitt orð, sum øll kunnu taka undir við, men framburður krevur broytingar, og broytingar hava sínar fíggindar. Og hetta er sjálvandi ein av frágreiðingunum uppá, hví framgongd og framburður tekur sína tíð.

Men hóast ógvusliga bakastíð, sum vit hava havt í Føroyum tey seinastu 2-3 árin, so hevur ein ávis framgongd verið og ein ávisur framburður. Broytingar eru eisini farnar fram, hóast fólk kanska ikki leggja merki til tað í tí dagliga, og eisini tí at fjølmiðlarnir yvirhøvdur ikki hava lagt so nógvi í at greiða frá teimum positivu tiltøkunum og tí positivu gongdini, sum hóast alt eisini er. Eg kann t.d. nevna MBM, Mjólkarvirki Búnaðarmanna. Teir framleiða

Bjarti Mohr: -Framburður krevur broytingar

Frá fólka fundinum undir Tvørfelli 5. juni í ár